

*Пономаренко К. В., Гура Т. В.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Лідерство сьогодні синтезувало в собі практично всі зміни, що відбуваються на рівні як особистості, так і суспільства. Якщо розглядати сучасне українське суспільство, то події на Майдані 2013–2014 рр. засвідчили про революцію свідомості, яка охопила всі сфери життєдіяльності. То ж не дивно, що сьогодні потрібні не просто лідери, а лідери нового типу, здатні внести зміни в суспільну психологію особистості.

Великий китайський мудрець Лао Дзи висловився про цінність безкорисливості для лідера в наступних прагматичних виразах, які стосуються і сьогодні, де він наполегливо підкреслює тему егоїзму лідера: “Істинний егоїзм вчить безкорисливості. Небеса і Земля перебувають зовсім не тому, що вони егоїстичні, вони перебувають на благо всіх творінь. Мудрий лідер, знаючи це, тримає свій егоїзм під контролем...” [1].

Лідерство (англ. leader – провідник, ведучий, керівник) – один з процесів організації й управління малою соціальною групою, який сприяє досягненню групових цілей в оптимальні терміни та з оптимальним ефектом. Цей процес значною мірою детермінований панівними у суспільстві соціальними відносинами. Його характеризують відносини домінування і підкорення, впливу і наслідування в системі міжособистісних відносин у групі. Лідерство спрямоване на пробудження в членів групи мрії, до якої вони прямуватимуть, наснаження їх необхідною для цього енергією. Ефективність його залежить від наявності у соціальній групі визнаного всіма авторитетного лідера.

На сьогодні вчені ще не дійшли однозначного визначення терміну “лідер”. Тільки в англійських академічних виданнях міститься більше 350 визначень слова “лідерство”. Це вказує не лише на загальну плутанину з приводу цього предмета, але і на його складність [2]. Одне з визначень було запропоновано лордом Мораном, лікарем британського піхотного батальйону під час Першої світової війни (1914–1918 рр.) у Франції. “Лідерство – це здатність побудувати такий план, який увінчається успіхом, і дар надихнути інших на його виконання за будь-яких умов...” в будь-якій ситуації, галузі. Лідерство означає: знання того, що потрібно зробити плюс здатність отримати результат.

Лідер – наділений найбільшим ціннісним потенціалом індивід, який має провідний вплив у групі.

Феномен лідерства є динамічним процесом малої групи, який може бути доволі суперечливим: домагання лідера і готовність до його провідної ролі можуть і не збігатися. Лідер не висувається групою на відповідну посаду, а спонтанно займає керівну позицію за явної чи прихованої її згоди. Найчастіше він вибирає роль неофіційного керівника, а з його особистістю ідентифікується специфічна система групових норм та цінностей, яка не завжди тотожна офіційній системі. Оскільки лідерство є системою відносин у групі, його слід розглядати як групове явище, адже лідер завжди є елементом цієї структури. Психологічна сутність лідерства полягає у здатності впливати на індивідів і групу, спрямовувати їхні зусилля на досягнення цілей [3].

Ще один яскравий приклад лідерства – Хард Рок Кафе. Як відомо, Хард Рок Кафе – це мережа ресторанів, поширена майже по всьому світу. Як змогла молода людина на ім'я Ісаак Тайгретт, ледь досягши двадцяти років, заснувати цю міні-імперію? Він зробив це тому, що є живим прикладом безкорисливості, заснованим на ідеалі. Його присутність супроводжується фізично відчутним імпульсом миру, любові та радості.

Керуючись виключно інстинктом, піклуючись про людей, Ісаак створив культ Хард Рок Кафе. Його працівники були поєднані величезною гордістю за своє підприємство. Вони перетворилися на одну сім'ю і були готові до будь-яких жертв, щоб заступитися за честь і добре ім'я свого ресторану. Ісаак у своїй “райдужній колекції” мав в якості працівників представників усіх культур, “вони розмовляли двадцятьма п'ятьма мовами, що стали для них рідними”. Девіз кафе “Любити всіх, служити всім” був відображений великими опуклими мідними літерами.

Таким чином, на підставі отриманих даних можна зробити висновок: 1) лідерство – це “стан”, а не посада; 2) ознаками лідерства є не влада та гроші, а характер, щирість, спроможність навчатися, сміливість, самосвідомість, служіння і відповідальність за поведінку та дії.

Список літератури:

1. Оуэн Х. Призвание – лидер: полное руководство по эффективному лидерству / Х. Оуэн, В. Ходжон, Н. Газзард. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс. – 2005. – С. 384
2. Дафт Р. Л., П. Лейн Уроки лідерства. – М.: Эксмо. – 2006. – С. 480
3. Керівництво і лідерство у малих групах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1513061639152/psihologiya/kerivnitstvo_liderstvo_malih_grupah